

EFSANE KAYMAKAM VE KUŞADASI TURİZMİNİN ÖNCÜSÜ-ÖZER TÜRK

Özer Türk kimdir ?

Kuşadası turizminin gelişmesinde büyük katkıları olan ve ilçe halkı tarafından çok sevilen önemli değerlerimizden biri de efsane kaymakam sayın Özer Türk'tür. 1928 yılında İstanbul'da doğan Özer Türk, 1946 yılında İzmir Namık Lisesi'ni ve 1952 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirir ve 1952 yılında devlet memurluğu hayatına İzmir maiyet memuru olarak başlar. Daha sonra sırasıyla Manisa-Alaşehir, Van-Özalp, Sason-Batman, Aydın-Kuşadası, Balıkesir Burhaniye ilçelerinde kaymakamlık ve Muğla Valiliği görevlerinde bulundu. Toplam 25 yıl devlet memurluğu yapan sevgili Özer Türk 1986 yılında İzmir'de vefat etti. Devlet hizmetinde sayısız olumlu ve güzel işler yaparak halkın sevgisine mazhar olan bu değerli kaymakamımız ve valimiz devletimiz tarafından sayısız takdirname ile ödüllendirildi ve İspanya Dışişleri Bakanlığı tarafından "Şövalye" unvanı ile taltif edildi. Özer ve Gülden adlı iki kızı olan Özer Türk Kuşadası'nda turizmin gelişmesi ve kentin turizme açılması konusunda çok yararlı hizmetler yaparak Kuşadalıların gönlünde taht kurmuş ve unutulmaz değerlerimiz arasındaki yerini almıştır.

Kuşadası kaymakamlığı

Kuşadası'nın bugünlere gelmesinde büyük katkıları bulunan Özer TÜRK, Kuşadası Kaymakamı olarak 1962 - 1967 yılları arasında görev yapmıştır. 1928 doğumlu olan Özer TÜRK, Kuşadası'na Kaymakam olarak atandıktan sonra yaptığı çalışmalarla yöre halkında turizm bilinci yaratmış, ilçede turizmin oluşumuna ve gelişimine çok önemli katkılar yapmıştır. Daha da ileri gidilerek denilebilir ki Özer TÜRK, ülkemizde deniz turizminin ve yazlık fikrinin en önemli öncülerinden biridir. "Şövalye" unvanlı Kaymakam, bir yandan KUŞTUR, Fransız Tatil Köyü gibi turistik tesislerin kurulmasına bizzat öncülük etmiş, bir yandan çeşitli yazlık sitelerinin kurulmasını sağlamış bir yandan da ilçede yaşayanları turizm yatırımı yapmaya özendirmiştir. Bu çalışmalar sırasında Özer TÜRK, hiçbir yazlık sitesinde kendisi için konut edinmemiştir. Daha sonra Burhaniye Kaymakamlığı ve Muğla Valiliği de yapan Özer TÜRK, 1986 yılında vefat etmiştir. Vefalı Kuşadası Halkı onun anısına "Kuşadası Özer TÜRK Stadyumu" nu yaptırarak, adını ebedileştirmiştir.¹

Kaymakam Özer Türk'ün Kuşadası turizmine hizmetleri

Özer Türk'ün Kuşadası Kaymakamlığı 1967-1970 yılları arasında olmuştur. O geldiğinde Kuşadası Belediye Başkanı rahmetli Şaban Alkıştı. Şaban Alkış, Kuşadası'nı ağaçlandırması ile tanınır. Özer Türk onun bu özverili çalışmalarını turizmle taçlandırmak ister.

---

¹ http://www.kusadasi.gov.tr/default_b0.aspx?content=1131

Ama 1968'de Şaban Alkış'ın yerine Taylan Sağanak Belediye Başkanı olunca Özer Türk çalışmalarına yeni başkan Taylan Sağanak ile devam eder. O yıllarda Kuşadası Turizm Bürosu Müdürü Zafer Hanımdı. Zafer Hanım, Tatil Köyü Müdürü Ataman Bey, Kısmet Otelin sahipleri Hümeysra Özbaş, İmbat Otelin sahibi Ali Rıza Özbaş, Akdeniz Turizm Acentelerinin kurucusu ve sahibi sinemacı Naci Akdoğan, Haşmet Akdoğan, Turgut Koyuncuoğlu ve Şaban Alkış'ın çabaları ile Kuşadası Yat Kulübü kurulur. Bu kulüp hem Taylan Sağanak'ın Kuşadası Belediye Başkanı olmasına ve hem de Kuşadası'nın turizm alanında boy göstermesine yardımcı olur. Özer Türk, Kuşadası turizminin ilk ateşini yakar. Öyle ki onu unutamayan vefalı Kuşadası halkı onun anısına "KUŞADASI ÖZER TÜRK Stadyumu"nu yaparak, onun adını ebedileştirir. Ne yazık ki bu büyük insanın özgeçmişi hakkında elimizde yeteri kadar bilgi yok. Onu ve hizmetlerini başkalarının anlatımıyla tanımaya çalışacağız. Mehmet Konuk bey bir anısında ondan şöyle söz ediyor: "Özer Türk ilçemize kaymakam olarak atandıktan sonra yaptığı çalışmalarla bize turizm bilinci aşıladı. Daha sonra Kaya Şavkay ilçemizde Turizm Müdürü olarak göreve başladı. Onun da Kuşadası'na unutulmaz katkıları olmuştur. Belediye başkanımız Sayın Şaban Alkış bizi turizm ile kalkınacağımıza inandırdı. Böylece turizm hareketi başladı. Kuştur, Ömer ve Fransız Tatil Köyleri o yılların ürünüdür. Meryem Ana ve Efesin ziyarete açılmasıyla Kuşadası turizmde emin adımlarla yürümeye başladı. Özer Türk ile Kaya Şavkay Kuşadası'nı turizme açmak için el ele verirler. Burada onlara en çok desteği Sökeli olan Kuşadalılar verir. Rahmetli Ömer Kocaöner'e Yavansu'daki malikânesini ve arazisini tatil köyü yapmasını isterler. Özer Türk çok sevdiği Ömer Bey için kurulacak tatil köyünün bir maketini hazırlatır. Ömer Bey önce olmaz der, ama sonra olaya yavaş yavaş ısınmaya başlar. Ömer Tatil Köyü böylece Özer Türkün çabaları ile 1968 yılında camping olarak hizmete giriyor. Vali Nihat Danışman, Ahmet Güçsav, Özer Türk ve eşi Ediz Hanım'ın bu yerin turizme açılmasında Ömer Bey'e önemli katkıları oluyor. Özer Türk'ü anlatanlardan biride rahmetli Hümeysra Özbaş'tır. "Kuşadası" adlı kitap için yaptığı bir söyleşide Müjgan Şavkay Hanım'a Özer Türk ile ilgili olarak şu anıyı anlatmıştır: Rahmetli kaymakamımız Kuşadası'nı 1967 yılında geldiler. Özer Türk çok beyefendi, dünyanın en şeker insanlarından biriydi. Bugün ki Kısmet Otelin olduğu yere "buraya illa bir otel yapacağız" diye tutturdu. Orası şehir planında park olarak ayrılmış yani olacak şey değil. Özer Türk; "otel yapmazsanız ben burayı istimlak ettirir, yine otel yaptırırım" dedi. Baktık ki kurtuluş yok, otel yapacak kadar paramızda yok. Yine Rahmetli Özer Türk aracılığıyla bir alman acente geldi. Onlar bize oteli yapmamız için avans verdiler. Böylece ilk binayı yaptık. Binayı bitirir bitirmez Danimarka Kraliçesi buraya balayına geldi. Şimdi ki otel binasını sonra yaptık. Aslında Kuşadası'nı dünyaya tanıtan kadın Rose Mary Goldwin'dir. Onun geldiği dönemde Özer Türk kaymakamdı. Özer Türk Kuşadası'nı turizme açtı. Gördüğünüz her şeyi o güzel insan başlattı. Kuştur, Ömer Tatil Köyü, Fransız Tatil Köyü, Kısmet Otel, Kervansaray ve Küçük Ada'nın restorasyonu onun zamanında yapıldı. Kuşadası turizm hayatına Özer Türk ve Rose Mary'nin işbirliği ve çabaları ile başladı. Ayrıca milli parkı da Rose Mary yaptırttı. Bugün ki milli parkı, Bafa Gölünü ona borçluyuz. Rose Mary'nin küllerini Bafa'ya serptik. Şimdi o Bafa'da uyuyor. Rahmetli Özer Türk'ü bir başka anlatan kişiye Söke'nin avukat ağabeyi rahmetli Ahmet Güçsavgı. Ahmet Bey ile çok iyi bir dosttuk. O beni sever, bense sayardım. Yazılarımı okur, eleştiri ve kritiğini yapmak üzere dükkanıma gelirdi. Kendisi de yazıyordu. Bana bir ara Kuşadası, Özer Türk ile ilgili bazı şeyler anlattı. Bunu anlatması şu konu içindi.

O günlerde Söke'de Kaymakam Emir Durmaz'dı. Onun başkanlığında SÖKEV (Söke Eğitim Vakfı) kurulmuştu. Kurucular arasında Ahmet Güçsav da vardı. Söz bundan ve kaymakam Emir Durmaz'dan açılmıştı. Ahmet Bey, Emir Durmaz'ı hem seviyor hem de takdir ediyordu. O gün bana: Tekin Bey, kaymakam deyip geçme, ben sana Özer Türk'ü anlatayım da gör. Adam köyden nasıl bir Kuşadası yarattı! Ahmet Bey, anlatmayı seven bir insandı. Kendisi ile 3 kere TV programı yapmışım. Anlattıklarını demese bile yazmamı isterdi. O gün Özer Türkü bana şöyle anlattı: “ Kaymakam Özer Türk, Kuşadası'nı 1967 yılında geldi. Amcam Ömer Kocaöner'in şimdiki Ömer Tatil Köyünün olduğu yerde yazlık çok güzel bir malikânesi vardı. Amcam rahmetli, çok konuksever, sofrasını paylaşan bir insandı. Ben amcamın hukuk danışmanlığını ve avukatlığını yapıyordum. Bu nedenle günlerimin çoğu onların yanında geçiyordu. Bu arada Özer Türk'le tanıştık. Kısa sürede dostluğumuz ilerledi ve ahbap olduk. Adam, insanları etkiliyordu. Çok güçlü bir ikna yeteneği vardı. Ondan etkilenmemek elimizde değildi. Kuşadası için büyük hayalleri vardı. O yıllarda kimsenin bilmediği turizm ekonomisi işletmesinde o bir şeyler yapmak istiyordu. Rahmetli amcam onu dinlemekten hoşlanıyor, ona inandığı bu davada yardımcı olmaya gayret ediyordu. Özer Türk, sık sık Yavansu'daki amcamın malikânesine gelirdi. Bizim grup dediğimiz arkadaşlarla burada hem yemek yer hem de Kuşadası'nın turizmle nasıl kalkınacağını konuşurduk. Bu konuşmalardan bugünkü turizm yıldızı olan Kuşadası doğdu. Bizim hayallerimizde beton yığınlarının öldürdüğü Kuşadası yoktu. Denizle yeşilin kucaklaştığı, iki sevgili gibi sarmaş dolaş olduğu bir Kuşadası vardı. Bakın ben Kuşadası'na artık gitmiyorum. Bir gün amcam ile Aydın Valisi olan Nihat Danışmanı ziyarete gittik. Ona Özer Türk'ten söz ettik. O da: Evet, çalışkan bir genç, onu desteklemek ülkemizin geleceği için hepimizin boynunun borcudur. dedi. O zaman bende : Sayın Valim ona ilk yardımı ve desteği bizde buradan başlatalım mı? deyince o yüzüme bakarak: Nasıl? diye tekrar yüzüme baktı. Ona:- Bizde küçük adayı, Kervansarayı, (Kurşunlu Hanı) restore ederek işe başlasak. Vali başını sallayarak: Bu imkansız, vakıfların bütçesi çok kısıtlı dedi. Ona: Sayın Valim, olsun. Biz küçük bir bütçeyle işe başlayalım. Bu iki yılda biteceğine varsın 4 yılda bitsin. Oda:- Neden olmasın? Dedi ve o yıl bu işe başladık. Kervansarayın o zamanlar ki adı □Kurşunlu Han□ idi. Böylece ilk katkı ve destek sağlanmış oldu. Özer Türk bu olaydan sonra, bana ve amcama çok yakın durdu. Kuşadası Kaymakamlığında, Muğla Valiliği yıllarında, □Güneybatı Ege Turizmüne çok büyük katkıları oldu. Bunları söyledikten sonra yüzüme anlamlı anlamlı baktı. Sonra tekrar konuşmasına şöyle devam etti: Tekin Bey, bugün kurduğumuz □SÖKEV□ yarının Söke'sinin parlayan yıldızı olacaktır. Söke'de □Yüksek Öğretimi□ SÖKEV Söke'lilerle el ve gönül birliğiyle başlatacaktır. Memleketimizin kültür alanında gelişmesini, cehaletin yok edilmesi için gereken savaşı işte bu kurum verecektir. Kuşadası ve bölge turizmüne emek veren Özer Türk'ü, Muammer Ülgen Paşa'yı, Vali Enver Saatçigil'i, Vali Nihat Danışman'ı, Vali Turgut Eğilmez'i, Vali Recep Yazıcıoğlu'nu, Vali Ünal Özgödeki'i, Hümeysra Özbaş'ı saygıyla anıyorum. Bu saygı değer valilerimizi Kuşadası Halkı asla unutmayacaktır. dedi. Ben bu valilerden sadece Recep Yazıcıoğlu'nu tanıdım. Onun hizmetlerini değişik açılardan yazarak anlattım. Babasının vefatı nedeniyle yapmış olduğumuz tv programında onun Kuşadası Turizmi için verdiği emek ve katkıları anlattık. Bu insanlar Kuşadası'nın bugünkü merhaleye ulaşmasında çok büyük özverili çalışmalar yaptılar. Hepsinin ruhları şad ve makamları cennet olsun.²

---

² E. TURGUT TEKİN Söke Gerçek gazetesi 20.06.2009 tarihli yazısından alıntıdır.

Hocasının ölümünden sonra Özer Türk için yazdığı bir yazı

Büyük bir yurtsever olan Özer Türk'ü bir kere de Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesindeki maaliye hocası rahmetli Bedri Gürsoy'un ağzından dinleyelim. Bedri Gürsoy, bir zamanlar Ar - Tur'da oturmuş ve yönetim kurulu başkanlığı da yapmıştır. Profesör Bedri Gürsoy Özer Türk'ün ölümünün hemen arkasından yazdığı (Bir kahramanın ardından) adlı yazısında şöyle anlatıyor öğrencisi Özer Türk'ü: Özer Türk mezuniyetinin ilk yıllarında doğu anadoluda bir kasabaya , Varto'ya kaymakam olarak atanır. Bende o zamanlarda geçici olarak oralara yakın bulunuyordum. tanıdığım bir köylü vatandaşımız Varto kaymakamlığında işi olduğundan benden yardım ister. Sıcak bir yaz günü idi. Köylü kardeşime dedimki:filan yere git kaymakam beyi bul, benden selam söyle , senin işini hemen yapar. Köylü gitti; uzun bir aradan sonra kan ter içerisinde geri geldi. Yahu hoca bu sıcak ramazan gününde oruçlu, oruçlu beni gönderdiğin yerde kaymakam bey diye biri yok; orada okul mu, ne yapıyormuş orada kaymakam beyin işi ne? Ben kendisine dedimki: Yok, yok kaymakam bey oradadır. Sen oraya tekrar git, inşaata yaklaş; kaymakam bey, kaymakam bey diye bağır, o seni duyar, yanına gelir. Çarnaçar kalan köylü oraya tekrar gider ve döndükten sonra gördüklerini şöyle anlatır. Oraya okul yapılan yere tekrar gittim, gaymakam bey, gaymakam bey diye bağırdım, üstü çıplak, çamurlara bulaşmış iri kıyım biri kalktı. Buyur bey bir emrin mi var dedi. Yok, yok ben gaymakam beyi arıyorum dedim. Kaymakam benim, gel yanıma; sen emrini söyle. Cumhuriyet kaymakamı, orada okul yapımında, çamurdan harç yapıyor, kerpiç döküyor, okul yapılırken, köylüye yardım ediyordu. Bunları yazdımki: genç kuşaklar, gelecek kuşaklar özveri, fedakarlık ve ihanetin nasıl bir arada olduğunu görsünler ve Özer Türk'ün onurlu yaşamından hem ibret alsınlar;hemde bu onurlu insanı örnek tutsunlar.³

Kuşadası'nın Efsane Kaymakamı Anıldı

Kuşadası'nın efsane Kaymakamı ve turizmin ilk kurucusu Özer Türk, Kuşadası Belediyesi İbrahim Sanat Galerisi'nde eşi Ediz Türk, kızı Özden Çokar ve Gülden Evirgen, torunları Senem ve Ece ile sevenleri, turizmde beraber çalıştığı arkadaşlarının yoğun katılımı ile anıldı. Kuşadası Belediyesinin Vefa etkinlikleri kapsamında eski kaymakam Özer Türk'ü anma programı saygı duruşu ile başladı. Dr. Ali Alkış, o dönemin Belediye Başkanı olan babası Şaban Alkış ile olan anıları anlatarak çok dürüst ve hizmet aşkıyla dolu olan Kaymakamın yaşam öyküsünü izleyicilere aktardı. 1928'de doğan 1986'da vefat eden Kuşadası'nın unutulmaz Kaymakamı için Özer Türk stadına adının verilmesini vurguladı. Mustafa Oğuz Kaan, abi diye seslendiği Özer Türk'ün gelen yabancı konuklar için uyguladığı uzun ve kısa yağlama ve yıkama turlarını anlattı. Bir Alman gazeteciyi jeep ile Kuşadası'ndan Didim'e kadar uzun tur ile gezdirdiğini, daha sonra Alman dergisinde yedi sayfalık Türkiye yazısında 5 sayfayı Kuşadası'na ayırdığını söyleyerek Özer Türk'ün para ile bastırılamayacak değerinde reklam olayını kullandığını vurguladı. Muğla'dan gelen gazeteci Ünal Türkeş, Muğla Valisi olduğu dönemde Özer Türk'ün inanılmaz işler ile turizmi o bölgede canlandırdığını anlattı.

³ Dr. Hasan HORTO 10 Ekim, 2003, Ar - Tur, Burhaniye

İzmir`den gelen gazeteci Muzaffer Cellek, Fransa`nın onur ünvanı ve İspanya`nın Turizm Şövalye ünvanı verdiği Özer Türk`ün Ege bölgesinde turizm için yaptığı yenilikleri gazeteci olarak takip ettiği yılları anlattı. Kuşadası Esnaf Odası Başkanı Halit Şakar ise Özer Türk`ün sadece Kuşadası`na değil, Burhaniye`de AR-TUR yapı kooperatifini kurmaktan , Sason`a su getirmesinden Varto`ya yaptığı hizmetlerden ve Muğla Valiliğine kadar her yerde izi olduğunu vurguladı. Kuşadası Belediye Başkan Vekili Ahmet Kireç ise Türkiye`nin çok önemli ve değerli bir bürokrat olarak her konuda çaba ve gayretlerini takdir ettiği Özer Türk`ün Kuşadası`nı turizmin yıldızı yaptığını anlattı. Ev pansiyonculuğunun 60`lı yıllarda O`nunla başladığını ve Kuşadası`nda aileleri evlerini gelen yabancı turistlere kiralama konusunda çok güzel ikna ettiğini söyleyerek Kuşadası`ndan Muğla`ya gidişindeki kırgınlık ve kendisini 58 yaşında kaybetmenin hüznünü hep içinde taşıdığını duygulu sözlerle belirtti. Kaymakam Özer Türk`ün anıları gözyaşları ve kimi zaman neşeli anlar yaşatarak, izleyiciler tarafından yoğun bir ilgi ile dinlendi. Kuşadası Belediye Başkan Vekili Ahmet Kireç, toplantı sonunda Özer Türk ailesine anma gününü birlikte yaşamının anısına, plaket ve çiçek verdi. Özer Türk`ün ailesi ve dostları birlikte fotoğraf çektirerek Türkiye`nin Turizm Şövalyesi Özer Türk için anı defterini imzaladı.⁴

---

⁴ İhlas Haber Ajansı, 24 Haziran 2012 Efsane kaymakam Özer Türk Kuşadasında anıldı haberi